

יוצא לאור לפרשת צו ה'תשע"ט

(מספר 25)

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א

שניאורסאהן

מליובאוויטש

בעניני גאולה ומשיח

יוצא לאור על ידי מערכת
"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות חמשים ושתיים לבריאה
ה' תהא שנת נפלאות בכל
שנת הצדי"ק לכ"ק אדמו"ר שליט"א

לעילוי נשמת

ר' אברהם יצחק ב"ר ישראל ע"ה בסטומסקי

נפטר ביום ט"ז אדר שני ה'תשס"ח

ת. נ. צ. ב. ה.

ולזכות

זוגתו מרת פריידע בת סימא תחי'

לאריכות ימים ושנים טובות עד ביאת גואל צדק
ומתוך בריאות הנכונה ולשנת ברכה והצלחה בגו"ר

*

נדפס ע"י בני משפחתם שיחיו

* * *

לעילוי נשמת

הו"ח ר' בצלאל ב"ר חיים שניאור זלמן ע"ה קליין

נפטר ביום י"ט אדר שני ה'תשנ"ז

ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י בני משפחתו שיחיו

היי שותף בהפצת עניני "משיח וגאולה"!!!
להקדשות ולפרטים נוספים:
טל.: 753-6844 (718) או 934-7095 (323)
אימייל: info@torah4blind.org

Be A Partner

In Spreading *Inyonei Moshiach U'geula!!!*

To Dedicate This Publication

In Honor Of Your Family Or A Loved Ones

For More Info. Call:

(718) 753-6844 or (323) 934-7095

or email: info@torah4blind.org

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:

<http://www.torah4blind.org>

TO DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

מפתח ותוכן

פרשת צו

א. גילוי עצמותו ית' לע"ל (מחשבה תחלה)

ע"י עבודת בני" (סוף מעשה) 3

בקרבות הנשיאים נרמזת כללות עבודת בני" בעשיית דירה לו ית', עד ל"יום שנים עשר יום נשיא לבני נפתלי", "סוף מעשה", שבו מתגלית מעלתן העצמית של ישראל, "ביום עשתי עשר יום נשיא לבני אשר", "מחשבה תחילה"; "סוף מעשה במחשבה תחילה" בשייכות לקץ הגאולה - שעם היותו חתום וסתום ("מחשבה תחילה") נמשך ומתגלה ב"סוף מעשה", בדורנו זה ובתקופתנו זו; השייכות למזמור פ"ט בתהלים - "משכיל לאיתן האזרחי" (מחשבה תחילה), "אשר חרפו עקבות משיחך", "ברוך ה' לעולם אמן ואמן" ("סוף מעשה"); השייכות לפ' השבוע - פ' צו: (א) זירוז בנוגע לקרבות שיוכלו להקריבם בפועל ממש בביהמ"ק השלישי, (ב) דברי האוה"ח הק' בנוגע לבוקר הגאולה בשנת ה'ת"ק, וכ"ש וק"ו בשנת ה'תש"נ, חצות היום דאלף הששי; ההוראה בפועל: להוסיף בצפי' לגאולה, בלימוד פנימיות התורה ובצדקה

הוספה / בשורת הגאולה

ב. משיחות ש"פ צו, שבת הגדול, ח' ניסן ה'תשנ"א 16

"הגיע זמן גאולתכם"

לעילוי נשמת

הרה"ח הרה"ת אי"א
ר' יקותיאל מנחם ע"ה
ב"ר שרגא שליט"א
ראפ

חסיד ומקושר בכל נימי נפשו
לכ"ק אדמו"ר מה"מ
משיג ומשפיע
בישיבת תומכי תמימים
ליובאוויטש המרכזית 770
ניהל הבית חב"ד
בנמלי התעופה
ובחברת "אל על" במיוחד
וזכה שהרבי שלח המצות ע"י
ואמר עליו "אונזער יקותיאל"
נואם קבוע בסיומי הרמב"ם ב-770
והדפיסם ב"תקות מנחם"
ניהל "ועד המחנכים"
פעל במרץ בענייני שלימות הארץ
ראש מטה שירה וזמרה
לקבלת פני משיח צדקנו
קירב רבים אל רבנו ובדרכי נועם
השאיר דור ישרים יבורך
הולכים בדרכי רבותינו נשיאנו

נקטף בתאונת דרכים
ביום השני לפ' "וקם שבט מישראל"
י"ב תמוז ה'תשע"ה

ת. נ. צ. ב. ה.

(מנוסח המצבה)

*

נדפס ע"י ידידיו

הרה"ת ר' יוסף יצחק הלוי וזוגתו מרת גיטל רחל שיחיו שגלוב

Reprinted with permission of:

"Vaad L'Hafotzas Sichos"

by:

Moshiach Awareness Center,

a Project of:

Enlightenment For The Blind, Inc.

602 North Orange Drive.

Los Angeles, CA 90036

Tel.: (323) 934-7095

Fax: (323) 934-7092

<http://www.torah4blind.org>

e-mail: yys@torah4blind.org

Rabbi Yosef Y. Shagalov,
Executive Director

Printed in the U.S.A.

צו

גילוי עצמותו ית' לע"ל (מחשבה תחלה) ע"י עבודת בני" (סוף מעשה)

א. מהענינים המיוחדים שבחודש ניסן - ש"נוהגין: . לקרות פ' הנשיא שהקריב בו ביום²: מר"ח ניסן - "ויהי המקריב ביום הראשון . למטה יהודה"³, עד י"ב ניסן - "ביום שנים עשר יום נשיא לבני נפתלי"⁴, וביום י"ג ניסן קורין "זאת חנוכת המזבח גו"⁵, וממשיכים בפ' בהעלותך את הנרות, עד "כך עשה את המנורה"⁷.

ויש לומר, שהמנהג דקריאת פרשת

הנשיאים בחודש ניסן קרבנות הנשיאים¹⁴ לחנוכת המשכן - כיון שחודש ניסן הוא זמן מסוגל ביותר לגאולה האמיתית והשלימה, שאז תהי' חנוכת ביהמ"ק השלישי¹⁵, תכלית השלימות דהמשכן והמקדש¹⁶.

משיחות ש"פ צו, שבת הגדול, י"ב ניסן ה'תשנ"ג. נדפס בה"ש תשנ"ג ע"ב ע' 393 ואילך.
1) שו"ע אדה"ז או"ח סתכ"ט סט"ו - משלה מס' פסחים קמ, ב. וראה לקו"ש ניסן תשמ"ז בתהלתו. וש"נ.

2) ולאח"ז אומרים ה"ה רצון, שבו מודגשת הפעולה דאמירת הנשיא על כאו"א מישאל - "שבאם אני עבדך משבט . . יאירו נא עלי כל ניצוצין קדישין וכל האורות הקדושות הכלולות בקדושת זה השבט כו" (וראה בארוכה לקו"ש הנ"ל ס"ב ואילך).

3) נשא ז, יב.
4) שם, עח.
5) שם, פד.
6) בהעלותך ה, ד.

7) "שהוא כנגד שבט לוי" (שו"ע אדה"ז שם). וצ"ע בנוגע לגרס - כמ"ש "וגם ערב רב עלה אתם", "תערובות אומות של גרים" (בא יב, לח ובפרש"י), שנעשו חלק מכלל ישראל, ועד שנקראו "עמך" (של משה רבינו), "שקבלת מעצמך וגירתם" (תשא לב, ז ובפרש"י), ובפרט ע"פ המבואר במדרשי חז"ל (מכילתא בא שם. וראה תו"ש שם. וש"נ) שמספרם של ה"ערב רב" הי' יותר משישים ריבוא בני" - באיזה אופן היתה ההשתתפות שלהם בקרבנות הנשיאים לחנוכת המזבח. ואכ"מ.

8) להעיר, שקריאת פרשת הנשיאים מר"ח ניסן עד י"ב בו פועלת על כל חודש ניסן - שבגלל זה אין אומרים תחנון בכל החודש (שו"ע אדה"ז שם ס"ט).

9) שמו"ר פט"ו, יא.
10) ר"ה יא, רע"א. שמו"ר שם.
11) ראה פסיקתא זוטרתיא בא יב, ב: ניסן שבו נעשים נסים לישראל.
12) ראה ברכות נו, רע"א ובפרש"י וחדא"ג מהרש"א שם.

13) מיכה ז, טו.
14) ויש לומר, שבוה נרמו גם שנעשה מעמד ומצב של נשיאות אצל כל ישראל - כלשון הכתוב (בתהלת פרשת הנשיאים) "נשא את ראש בני ישראל", אשר, שלימות המצב דנשיאת ראש יהי' בגאולה העתידה.

15) להעיר גם מ"ש בנבואת יחזקאל (מה, יח), "בראשון באחד לחודש תקח פר בן בקר תמים ותטאת את המקדש וגו'".

16) כולל גם השלימות דבית ראשון ובית שני

לעילוי נשמת

ר' נתנאל ב"ר אפרים ע"ה נסים

נפטר ביום ט"ז סיון ה'תשס"ה

ת. נ. צ. ב. ה.

ולזכות

זוגתו מרת דבורה בת אסתר תחי' נסים

לאורך ימים ושנים טובות עד ביאת

גואל צדק, ומתוך בריאות הנכונה

*

נדפס ע"י ילדיהם

ר' עמוס זוגתו מרת רישא שיחיו נסים

ר' אפרים זוגתו מרת מריטה שיחיו נסים

ר' דוד זוגתו מרת אורה שיחיו בורק

* * *

לעילוי נשמת

ר' שלמה ב"ר יוסף ע"ה קרמרן

נפטר ביום ט' מ"ח ה'תשס"ח

ת. נ. צ. ב. ה.

ולזכות

זוגתו מרת רבקה לאה בת יוכבד תחי' קרמרן

לאורך ימים ושנים טובות עד ביאת

גואל צדק, ומתוך בריאות הנכונה

*

נדפס ע"י ילדיהם

ר' עמוס זוגתו מרת רישא שיחיו נסים

ר' נחום יוסף שיחיו קרמרן

ר' גרשון שמואל זוגתו מרת רונית שיחיו קרמרן

ר' מרדכי יצחק זוגתו מרת גיטל שיחיו אפסל

מנגד לבני, עד שהנצחון הביא לכך, שהשונא ישחרר, באופן טוב, חלק משבויי-המלחמה וכו', כמדובר בפרטיות לפנ"ז.

ובודאי ימשיך הקב"ה להראות נסים ונפלאות, עד - ועיקר - "אראנו נפלאות" בגאולה האמיתית והשלימה,

שהמלחמות באותו חלק בעולם ("מלך פרס" עם "מלך ארם") הן מהסימנים שמיד באה הגאולה ע"י משיח צדקנו, כדאיתא בילקוט שמעוני¹, ובלשונו, ש"בני אל תתיראו . . הגיע זמן גאולתכם", ו"מלך המשיח עומד על גג ביהמ"ק והוא משמיע להם לישראל ואומר, ענוים הגיע זמן גאולתכם!"

ובהדגשה יתירה בתקופתנו זו, שנמצאים בסוף הגלות ובסמיכות ממש לגאולה האמיתית והשלימה, כדלקמן.

ב. ויובן בהקדם ביאור העילוי ד"ב, ביום שנים עשר יום נשיא גוי", היום האחרון שבו נעשה סיום וגמר חנוכת המשכן - שנוסף לכך יש בו כל פרטי קרבנות הנשיאים בפועל²⁴ (לא רק (בכו"כ ענינים דבפועל שהם), בכח"כ ביום הראשון²⁵), יש בו גם העילוי ד"ס, סוף²⁶ מעשה במחשבה תחלה":

הפירוש ד"ס, סוף מעשה במחשבה תחלה" הוא²⁷ - לא רק שע"י סוף מעשה נשלמת הכוונה שבהתחלת המחשבה, כיון שהתחלת המחשבה היא בשביל סוף המעשה, וע"ד "נעוץ תחלתן בסופן וסופן בתחלתן"²⁸, אלא יתירה מזה - שע"י "סוף מעשה" מתגלה בחי' "תחלה" שלפני ולמעלה גם מתחלת המחשבה.

וכפי שרואים במוחש במחשבה ומעשה שבאדם למטה - שאע"פ שהמעשה בא לאחרי וע"י הקדמת המחשבה (שתחילה מתעורר ברצון על

ובעומק יותר - שבקרבנות הנשיאים לחנוכת המשכן נכללת כללות העבודה דבנ"ר¹⁷ שתוכנה, ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם¹⁸, "בתוכם" דייקא, בתוך כאו"א¹⁹, בלבנו פנימה, בביתו ובד' אמותיו ובחלקו בעולם, ועי"ז בכל העולם כולו, כמודגש גם בהמשך הקריאה (דפרשת הנשיאים) בפ' בהעלותך את הנרות, שכל שבעת הנרות, ז' הסוגים שבנשמות ישראל²⁰ (כפי שהם מציאות אחת²¹), "עד ירכה עד פרחה מקשה היא"²²), מאירים, אל מול פני המנורה", ועי"ז אורה יוצאה לעולם²², שהעולם כולו נעשה זירה (תוכן המשכן ומקדש) לו ית', כפי שיתגלה לעתיד לבוא.

ועפ"ז יש להוסיף, ש"ביום שנים עשר יום נשיא גוי", סיום וגמר פרשת הנשיאים, מודגש סיום וגמר "מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות"²³, שתיכף ומיד לאח"ז באה הגאולה האמיתית והשלימה. וענין זה הוא

- כדרשת חז"ל "משכן משכן שני פעמים, רמו למקדש שנתמשכן בשני חורבניו" (פרש"י ר"פ פקודי), בדוגמת המשכון שחוזר לבעליו בשלימות, כי, בביהמ"ק השלישי תהי' גם השלימות דבית ראשון ובית שני (ראה חז"ג רכא, א).

17) שהרי כל נשיא ונשיא הקריב עבור כל שבטו (אף ש"משלו הביא" (פרש"י נשא ז, יב)).

18) תרומה כה, ת.

19) ראה אלשיך עה"פ. של"ה סט, א. ועוד.

20) ראה לקו"ת ר"פ בהעלותך. ובכ"מ.

21) כלומר, לא רק באופן ד"ואהבת לרעך כמוך", שעדיין ניכרת ההתחלקות בינו לבין

חבירו, אלא באופן שנעשים מציאות אחת ממש.

22) ירושלמי ברכות פ"ד סה"ה. ועוד.

23) תניא רפ"ז.

24) עוד לפני שקורין הסך-הכל דקרבנות הנשיאים (זאת חנוכת המזבח וגו') ביום י"ג ניסן. - ולהעיר מלשון אדה"ז בשו"ע שם: "וביום י"ג פ' בהעלותך כו", ואינו מוכיר (בפירוש) שקורין בו גם, זאת חנוכת המזבח", שמוה משמע קצת שהסך-הכל דקרבנות הנשיאים ישנו בפועל כבר ביום י"ב, ורק הקריאה כדיבור היא ביום י"ג. וראה לקמן הערה 51.

25) ראה לקו"ת ש"חכ"ה ע' 245. וש"נ.

26) פיוט "לכה דודי".

27) בהבא לקמן - ראה תו"ח ויגש פט, סע"א

ואילך. המשך תער"ב ח"ב ע' א'ק"ט ואילך. סה"מ

מלוקט ח"ג ע' רכו. וש"נ.

28) ספר יצירה פ"א מ"ז.

הוספה בשורת הגאולה

יח.

האמור לעיל איז נאָכמער בהדגשה געפינענדיק זיך אין חודש ניסן פון היינטיקן יאָר "הי' תהא שנת נפלאות אראנו", און ווי גערעדט (אויך אין די מכתבים כלליים) וועגן די נסים ונפלאות וועלכע האָבן פאַסירט דעם יאָר (נאָענט צו דעם היינטיקן פורים), אַז ס'איז בטל געוואָרן אַ מנגד צו אידן, ביז אַז דער נצחון האָט געבראַכט דערצו, אַז דער שונא זאָל באַפרייען, אין אַ גוטן אופן, אַ טייל פון די מלחמה געפאַנגענע וכו', ווי גערעדט אויספירלעך פריער.

און זיכער וועט דער אויבערשטער ממשיך זיין ווייזן נסים ונפלאות, ביז – ועיקר – "אראנו נפלאות" בגאולה האמיתית והשלימה, וואָס די מלחמות אין יענעם טייל וועלט ("מלך פרס" מיט "מלך ארם") זיינען פון די סימנים אַז אַט קומט די גאולה ע"י משיח צדקנו, ווי עס שטייט אין ילקוט שמעוני¹, און ווי ער זאָגט דאָרט, אַז "בני אל תתיראו . . . הגיע זמן גאולתכם", און "מלך המשיח עומד על גג ביהמ"ק והוא משמיע להם לישראל ואומר, ענוים הגיע זמן גאולתכם!"

(משיחות ש"פ צו, שבת הגדול, ח' ניסן תנש"א)

(1) ישע"י רמז תצט.

האמור לעיל הוא בהדגשה יתירה כשנמצאים בחודש ניסן דשנה זו "הי' תהא שנת נפלאות אראנו", וכמדובר (גם במכתבים כלליים) ע"ד הנסים והנפלאות שקרו בשנה זו (בסמיכות לחג הפורים), שהתבטל

לקוטי

צו

שיחות

מבחי' הגילויים), מהותו ועצמותו ית' ממש.

וענין זה מודגש בסיום וגמר חנוכת המשכן ("ביום שנים עשר גו'"), שרומז על סיום וגמר כללות עבודתם של ישראל בעשיית משכן ומקדש לו ית' (כנ"ל ס"א) – שע"ז מתגלה העילוי ד, סוף מעשה במחשבה תחלה".

ג. ויש להוסיף ולבאר הקשר והשייכות שבין העילוי ד, סוף מעשה" ל, נשיא לבני נפתלי" דוקא:

ענינו של נפתלי מודגש בשמו – שנקרא ע"ש "נפתולי אלקים נפתלתי"³¹, מלשון חיבורי³², שזהו"ע התפלה³³.

והענין המיוחד שבתפלה – שבה מודגש החידוש שנעשה ע"י עבודת המטה, שהרי, כל ענין התפלה הוא שהאדם מצ"ע מתפלל להקב"ה ומבקש צרכיו³⁴, ועי"ז פועל שתהי' המשכה חדשה מלמעלה³⁵.

ועפ"ז יש לבאר הטעם שהעילוי ד, סוף מעשה" מודגש "ביום שנים עשר יום נשיא לבני נפתלי" – כיון שהעילוי ד, סוף מעשה" הוא מצד מעלת עבודת המטה (כנ"ל ס"ב), שזהו"ע התפלה, ענינו של נפתלי.

(31) ויצא ל, ח.

(32) ראה פרש"י עה"פ – בשם מנחם בן סרוק.

(33) ראה פרש"י שם: "ואונקלוס תרגם לשון תפלה, נפתולי אלקים נפתלתי, כמה בקשות כו". וגם לפי פירוש רש"י, "ואני מפרשו לשון עקש ופתלתול נתעקשתי והפצתי פצירות ונפתולים הרבה למקום" – ה"ז שייך לתוכן ענין התפלה.

(34) ראה רמב"ם ה' תפלה פ"א ה"ב. ועוד.

(35) ראה תניא קו"א קנה, א. ובכ"מ.

דבר מסויים, ומהרצון נמשך לשכל ומדות, ועל ידם נמשך במחשבה ודיבור עד למעשה בפועל, שאז המעשה הוא באופן מסודר ובשלימות), מ"מ, כשנשלם המעשה בפועל ממש, ועד ל, סוף מעשה", לא רק העשי', אלא הדבר שנפעל ע"י העשי', אזי מתגלה תענוג נעלה יותר שלא הי' במח' הגלוי', כי אם, במחשבה הנעלמת, ועד לתכלית ההעלם בעצם הנפש.

ודוגמתו כביכול אצל הקב"ה – שדוקא ע"י "סוף מעשה", עבודתם של ישראל בקיום התומ"צ במעשה בפועל, מתגלה בחי' "תחלה" שלפני ולמעלה מתחלת המחשבה (על ההתהוות דכל סדר ההשתלשלות)²⁹, בחי' שלמעלה מגילויים, עד למהותו ועצמותו ית' ממש.

וההסברה בזה³⁰ – שבעבודת המטה, ובפרט העבודה בתחתון שאין תחתון למטה ממנו לבררו ולזככו עד שיתהפך לקדושה, יש עילוי לגבי ההמשכה והגילוי מלמעלה ("מחשבה"), שמציאות התחתון מצ"ע (לא רק מצד הגילוי וההמשכה מלמעלה) נעשה חדור באלקות, שכוונה זו אינה מצד בחי' הגילויים, אלא מצד עצמותו ית' ממש, שנתאוהו להיות לו ית' דירה בתחתונים, ולכן, ע"י העבודה למטה במעשה בפועל, "סוף מעשה", מגיעים בבחי' שלמעלה ממחשבה (למעלה

(29) ואדרבה – עבודתם של ישראל במעשה בפועל היא הסיבה שבגללה באה ההתעוררות תחלת המחשבה על בריאת סדר ההשתלשלות, כמארו"ל במי נמלך בנשמותיהם של צדיקים (ראה המשך תרס"ו ע' כ').

(30) ראה גם לקו"ש ח"ו ע' 19 ואילך. ועוד.

ד. ויש לומר שהעילוי ד"סוף מעשה" שמגיע, "במחשבה תחלה" (תחלה שלפני תחלת המחשבה), נרמז גם בהמשך ד"ביום שנים עשר יום נשיא לבני נפתלי" ליום שלפניו³⁶, "ביום" עשתי עשר יום נשיא לבני אשר³⁸;

ענינו של אשר מודגש בשמו - שנקרא ע"ש "באשרי כי אשרוני בנות"³⁹, וכתוב⁴⁰ "מאשר שמנה לחמו והוא יתן מעדני מלך" - ענין התענוג⁴¹, שקשור עם בחי' היחידה, עצם הנפש⁴².

וימתק יותר ע"פ המבואר במדרש⁴³ ש"אשר נקרא שמו לשם גאולתן של ישראל", "אין אישורן של ישראל אלא על שבחרו בהקב"ה להיות להם לאלקים והקב"ה בחר בהם להיות לו לעם סגולה. . הקריב קרבנו ע"ש הבחירה שבתר הקב"ה בישראל מכל האומות", היינו, שבענינו של אשר מודגשת ההתקשרות

הגאולה¹³⁶, ועד ש"אין ישראל נגאלין אלא בצדקה"¹³⁷. ובהדגשה יתירה בענין שהזמן גרמא - לנצל את הזמן שנותר עד לכניסת החג כדי להשלים ולהוסיף בנתינת מעות חטים (וצרכי החג¹³⁸) לכל הוקקים¹³⁹, כך, שלא ישאר יהודי א' במעמד ומצב ד"דכפין" ו"דצריך"¹⁴⁰.

(136) ב"ב יו"ד, א. וראה תניא פל"ו.
(137) רמב"ם הל' מתנות עניים רפ"י.
(138) כולל גם בנוגע להחייב דשמחת החג אצל נשים ("אשה בעלה משמחה") - ע"י ש"קונה להם בגדים ותכשיטין" (רמב"ם הל' יו"ט פ"ו ה"ח. טושו"ע (ואדה"ז) או"ח סתקכ"ט ס"ב (ס"ז)).

(139) ולא רק "די מחסורו אשר יחסר לו", אלא גם באופן של הרחבה, ועד לעשירות, כמו שבנוגע לעצמו רוצה ומשתדל שכל עניניו יהיו באופן של הרחבה ועשירות.
(140) וגם אז מקום לאמירת "כל דכפין כו' כל

דצריך כו'" - אילו יצויר שהי' אפשרות כזו (וע"ד הציווי דמחיית עמלק שנמנה בין המצוות שנהגות לדורות אף שלעתיד לבוא תבטל מציאותו של עמלק* מכל וכל (ראה סהמ"צ להרמב"ם מ"ע קפ"ז)).
(141) נוסח ברכת "אשר גאלנו" - פסחים קטז, ב.

(* וגם ברוחניות - "עמלק" בגמטריא "ספק", ואפילו "אשר קרך", מלשון קרירות - כיון ש"את רוח הטומאה אעביר מן הארץ".

(44) ראה יהל אור ע' מה. אה"ת דברים ע' יט. סה"מ עטר"ת ע' תקנב. תקפו.
(45) תקו"ז בהקדמה (יו, א).
(46) נוסח ההושענות דיום ג' דחגה"ס.

(47) להעיר מדברי המדרש (שבהערה 38) בביאור הסדר דאשר ונפתלי - "כשם שמחשבת ישראל עלתה תחלה לפני המקום ואח"כ תיקן להם תורה, לכך הקדים אשר לנפתלי"; ולאידך, מעלתן של ישראל מתגלית ע"י העבודה בפועל - "לפי שאישורן של ישראל הי' תלוי על התורה לפיכך הקריב נפתלי אחר אשר". וראה הערה הבאה.

(48) ויש לומר, שכיון שהכוונה היא שיומשך בגילוי בפועל ממש, הרי, ע"י ההמשכה בגילוי בפועל ממש ("סוף מעשה") ניתוסף עליו גדול יותר ("מחשבה תחלה").

(49) ראה תענית בסופה. שמו"ר ספכ"ג. פרש"י בשלח טו, ב.

(36) ובהדגשה יתירה בקביעות שנה זו - שיום עשתי עשר חל בערב שבת, שה"אכילה" שלו ("מי שטרח בערב שבת יאכל") בשבת, ביום שנים עשר.

(37) נשא ז, עב.
(38) ובלשון המדרש (במדב"ר פ"ד, יא) - "למה הקריב נפתלי אחר אשר כו".
(39) ויצא ל, יג.
(40) ויחי מט, כ.

(41) ראה תו"א תולדות יח, סע"ב. שמות נג, ב. יתרו ע, ריש ע"ב. תצוה פ, א. ובכ"מ.
(42) להעיר ש"אשר בגימטריא תק"א - ת"ק (סדר השתלשלות) בתוספת א' - שמורה על בחי' שלמעלה מסדר השתלשלות (ראה לקו"ש חכ"ו ע' 207).

(43) במדב"ר פ"ד יו"ד. וראה סה"מ מלוקט ח"ג ע' צט ואילך.

והשלימה תיכף ומיד ממש, בתכלית הזירונו, "לא עיכבן כהרף עין"¹²⁴.

יא. והמעשה הוא העיקר¹³²: ע"פ האמור לעיל שנמצאים אנו בסמיכות ממש לזמן הגאולה האמיתית והשלימה - יש להוסיף ביתר שאת וביתר עוז בהצפי' לגאולה, ובאופן שהצפי' לגאולה פועלת שינוי בהוה, שבסוף זמן הגלות עומדים כבר מוכנים וראויים להגאולה האמיתית והשלימה.

וכן יש להוסיף ב"מעשינו ועבודתנו" בהענינים שיש להם סגולה מיוחדת לזרו ולהביא את הגאולה:

(א) הוספה בלימוד פנימיות התורה והפצת המעיינות חוצה - שעי"ז קא אתי מר דא מלכא משיחא¹³³.

ובהדגשה יתירה בענין שהזמן גרמא - בעמדנו בערב י"ג ניסן, יום ההילולא של הצמח-צדק, כידוע¹³⁴ שבתורתו מודגש ביותר החיבור וההתכללות דנגלה דתורה עם פנימיות התורה, אשר, עי"ז באה הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, שנקרא בב' השמות "צמח" ו"צדק"¹³⁵.

ובודאי ינצלו יום סגולה זה (והימים הסמוכים אליו) להוסיף בלימוד תורתו של הצמח-צדק (הן בנגלה דתורה והן בנסתר דתורה, קבלה וחסידות), ומה טוב - ג' פעמים במשך המעט-לעת, וכל המרבה הרי זה משובה.

ב) להוסיף בצדקה ש"מקרבת את

(132) אבות פ"א מ"ז.

(133) אגה"ק דהבעש"ט - כש"ט (קה"ת) בתלתו. ובכ"מ.

(134) ראה לקו"ש ח"ט ס"ע 250. ועוד.

(135) ראה ס' מעייני הישועה (קה"ת) ע' 150 ואילך. וש"נ.

(„משלהם“), שקדמו לתורה⁵⁵, בבחי' „מחשבה תחלה“⁵⁶.

ה. והנה, הענין ד„סוף מעשה במחשבה תחלה“ (שב„סוף מעשה“ מתגלית בחי' תחלה שלפני ולמעלה מתחלת המחשבה, שלא נתגלתה גם בתחלת המחשבה) מודגש במיוחד בנוגע לענין הגאולה:

זמן הגאולה, „קץ הימין“⁵⁷, הוא סתום וחתום, כמ"ש „סתום הדברים וחתום הספר עד עת קץ“⁵⁸, „כי סתומים וחתומים הדברים עד עת קץ“⁵⁹. וטעם הדבר - כיון שהגאולה עצמה הו"ע סתום וחתום, היינו, שהגילויים דימות המשיח הם מדרגא נעלית ביותר שהיא באופן של סתימות, ובלשון הרמב"ם⁶⁰ ש„באותו הזמן כו' יהיו ישראל חכמים גדולים ויודעים דברים הסתומים“, ובגלל זה נעשה גם זמן הגאולה סתום וחתום.

ויתירה מזה - שהסתימות דהגאולה היא לא רק ביחס לנבראים, אלא גם ביחס להקב"ה (כביכול), כדרשת חז"ל⁶¹ על הפסוק⁶² „יום נקם בלבי ושנת גאולי באה“, „ללבי גליתי לאברי לא גליתי“ („לא הוצאתי דבר מפי שהיו

וענין זה מודגש גם בהמשך ביום י"ג ניסן (בגימטריא אחד⁶⁰), שבו קורין „זאת חנוכת המזבח וגו'“, וממשיכים בפ' בהעלותך את הנרות - שבו מודגש גמר ושלמות העבודה, „סוף מעשה“ הן בנוגע לסך-הכל דקרבנות כל י"ב הנשיאים⁶¹, והן בנוגע להדלקת המנורה ופועלתה בכל העולם כולו; ועי"ז מתגלית מעלתם העצמית של ישראל, מצד שרשם בבחי' „מחשבה תחלה“.

ויש לומר, שמעלתם של ישראל מצד שרשם בבחי' „מחשבה תחלה“ נרמזת גם בדרשת חז"ל (ע"ד סמיכות פרשת הנשיאים לפרשת המנורה), „שלך גדולה משלהם“⁶² - דיש לפרש גם (כפי שמצינו בכיו"ב⁶³) שהגדלות „שלך“ היא „משלהם“, היינו, שמעלת העבודה בעניני התומ"צ שמרומים בהדלקת המנורה („שלך“), „נר מצוה ותורה אור“⁶⁴, היא, לאחרי (וכתוצאה מזה)קדמת מעלתם העצמית של ישראל

(50) ובהדגשה יתירה בקביעות שנה זו - שי"ג (אחד) בניסן חל ביום הראשון בשבוע, שנקרא „יום אחד“ (בראשית א, ה).

(51) ומעלה גם לגבי י"ב ניסן - דאף שנשלמו בפועל הקרבנות דכל י"ב הנשיאים, הרי, ביום הי"ב מודגש (בעיקר) קרבנו של נשיא הי"ב בפ"ע (לא רק בתור סיום י"ב הנשיאים), משא"כ ביום י"ג ניסן, שבו קורין בגלוי ובפועל הסך-הכל דקרבנות כל י"ב הנשיאים.

(52) פרש"י ר"פ בהעלותך.

(53) ולדוגמא: „יפה כח הבן מכת האב“ - שהעילוי ד„כח הבן“ הוא „מכח האב“, מכחו העצמי של האב (ראה לקו"ש חכ"ג ע' 222. וש"נ).

(54) משלי ו, כג.

(55) ב"ר פ"א, ד. ועוד.

(56) ובלשון המדרש (לעיל הערה 47) - „מחשבת ישראל עלתה תחלה לפני המקום ואח"כ תיקן להם תורה“.

(57) דניאל בסופו. וראה או"ת ר"פ מקץ. וש"נ.

(58) שם, ד.

(59) שם, ט.

(60) הלי' מלכים בסופו.

(61) סנהדרין צט, א.

(62) ישע"י סג, ד.

איברי יכולין לשמוע אבל בלבי הי' טמון הדבר⁶³, „סתום וחתום שלא הוציא אותו הקב"ה בפיו"⁶⁴, „לבא לפומא לא גליא"⁶⁵, היינו, שעניני הגאולה הם בדרגא נעלית כל כך שגם אצל הקב"ה ה"ז בבחי' העלם („בלבי") שלמעלה מגילוי (בדיבור בפה⁶⁶) - ע"ד „מחשבה תחלה", „תחלה" שלפני ולמעלה מהגילוי דתחלת המחשבה.

ודרגא נעלית זו, העלם שלמעלה מגילוי, „מחשבה תחלה" - נמשכת ומתגלית ב„סוף מעשה", בסיום וגמר מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות, שעיי"ז פועלים העילוי והשלימות דימות המשיח, ש„דברים הסתומים", סתימות והעלם שלמעלה מגילוי, יומשכו ויתגלו למטה בפועל ממש.

ו. ובעומק יותר - שהגילוי ד„מחשבה תחלה" ב„סוף מעשה" (שגם ה„דברים הסתומים" נמשכים ומתגלים למטה) מדגיש עוד יותר גודל מעלת עניני הגאולה, שנמשכים מדרגא נעלית שהיא למעלה (לא רק מבחי' הגילויים, בחי' ההעלם שלמעלה מגילוי, אלא גם למעלה) מהגדרים דהעלם וגילוי, שעיי"ז נעשה החיבור דהעלם וגילוי, שגם הענינים הכי נעלמים נמשכים בגילוי.

וענין זה מודגש גם בנוגע לזמן הגאולה:

(63) פרש"י סנהדרין שם.

(64) תדא"ג מהרש"א שם.

(65) זו"ח בראשית ח, א. מדרש תהלים ט, ב.

(66) וכיון שהכוונה כאן לשלילת הדיבור (לא לזולת, אלא) גם לעצמו („לא הוצאתי דבר מפי שהיו איברי יכולין לשמוע") - ה"ז ע"ד ענין המחשבה.

כיון שזמן הגאולה הוא סתום וחתום (כנ"ל), ה"ז שייך לחלק הזמן דעתידי - גאולה העתידה לבוא.

וביחד עם זה, הרי, הצפי' לגאולה היא באופן ד„אחכה לו בכל יום שיבוא"⁶⁷, שביאת המשיח היא בכל יום ממש, ולא רק בהמשך היום (בחלק העתידי שבו), אלא באופן ש„לא עיכבן כהרף עין"⁶⁸, ברגע זה ממש - רגע ההוה, ועד שברגע שלאח"ז ה"ז רגע של העבר.

וההסברה בזה - ע"פ האמור שעניני הגאולה הם מדרגא שלמעלה מהגדרים דהעלם וגילוי שעיי"ז נעשה החיבור דהעלם וגילוי, ודוגמתו בנוגע לזמן הגאולה - למעלה מגדרי הזמן, שעיי"ז נעשה החיבור דעתידי עם הוה ועבר, שהגאולה העתידה היא ברגע ההוה ועד לרגע העבר, היינו, החיבור דהגילוי מלמעלה (גאולה העתידה) עם עבודת המטה (זמן ההוה).

ז. והביאור בזה באותיות פשוטות - בנוגע להנהגת האדם:

בהיחס של האדם לדבר העתידי והשפעתו על ההוה, יש חילוק בין דבר העתידי שזמנו ידוע לדבר העתידי שזמנו אינו ידוע - שדבר העתידי שידועים שיבוא בזמן מסויים, הרי, עד בוא זמן מסויים זה מתייחסים אליו כדבר העתידי, ובמילא, אין זה פועל שינוי (כ"כ) בהמצב שבזמן ההוה (כי אם כפי הדרוש בתור הכנה להעתידי), משא"כ דבר העתידי שזמנו אינו ידוע, אלא יכול

(67) עיקר הי"ב מ"ג העיקרים. וראה לקו"ש חכ"ג ע' 394 ואילך.

(68) מכילתא ופרש"י בא יב, מא.

י. ויש להוסיף ולקשר האמור לעיל גם עם פרשת השבוע - פ' צו:

בתחלת פ' צו מדובר אודות „תורת העולה", החל מ„עולת תמיד" שהיא התחלת וסיום כל הקרבנות, כמ"ש¹¹¹ „וערך עלי' העולה והקטיר עלי' חלבי השלמים", „עולת תמיד היא תקדים . . . שלא יהא דבר מאוחר לתמיד של בין הערביים"¹¹², ובהמשך הפרשה מדובר אודות שאר קרבנות (מנחה, חטאת ואשם ושלמים), ולאח"ז פרשת ימי המילואים דחנוכת המשכן.

ושם הפרשה - „צו" - מדגיש ענין הזריות, „אין¹¹³ צו אלא לשון זירוז מיד ולדורות"¹¹⁴, ו„מגיד דבריו ליעקב גו"¹¹⁵, „מה שהוא עושה הוא אומר לישראל לעשות"¹¹⁶ - הזירוז דהקב"ה (כביכול) להביא תיכף ומיד את הגאולה האמיתית והשלימה, שאז יקיימו הציווי „צו את אהרן גו' זאת תורת העולה וגו'" בפועל ממש¹¹⁷, ע"י הקרבת הקרבנות ע"ג המזבח שבביהמ"ק השלישי באופן תמידי ונצחי, כמ"ש¹¹⁸ „אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה".

ובפרט לאחר שלימות עבודתם של ישראל בנוגע למזבח שבלבם פנימה

(111) ו, ה.

(112) פרש"י עה"פ.

(113) תו"כ ופרש"י ריש פרשתנו.

(114) להעיר, ש„מיד ולדורות" רומז על החיבור דהוה ועתידי (כנ"ל ס"ו). וראה גם הערה (94).

(115) תהלים קמו, יט.

(116) שמו"ר פ"ל, ט.

(117) לא רק באופן ד„ונשלמה פרים שפתינו" (הושע יד, ג).

(118) ו, ו.

(כידוע¹¹⁹ שהלב רומז על המזבח), עד לפנימיות הלב (בחי' איתן¹²⁰), אשר, ענין זה הוא בהדגשה יתירה בשנת הארבעים, ש„נתן¹²¹ ה' לכם לב לדעת וגו'"¹²² - הרי בודאי שהקב"ה צריך ליתן ונותן להם האפשרות שתהי' עבודת הקרבנות ע"ג המזבח שבביהמ"ק כפשוטו ממש.

ויש להוסיף בזה ע"פ המבואר בפ"י האוה"ח הקדוש ש„בדרך רמז תרמוז כל הפרשה על גלות האחרון שאנו בו כו"':

בפירוש פרטי עניני הפרשה ושייכותם לגלות האחרון, מפרש גם הפסוק „כל הלילה עד הבוקר" - ש„ביאר עד מתי יהיו ישראל (בגלות) . . . כל הלילה שהוא זמן הגלות שנמשל ללילה . . . עד הבוקר שהוא זמן שיריק עלינו כבודו ואתא בוקר", ומפרש שזמן הבוקר הוא „אחר עבור ת"ק לאלף הששי . . . כי יומו של הקב"ה אלף שנה . . . ת"ק ראשונים מדת לילה ות"ק שניים מדת יום".

ואם בנוגע לשנת ה'ת"ק כותב האוה"ח שזהו הזמן דבוקר הגאולה - הרי עאכ"כ בנוגע לשנת ה'תש"נ, שזמן זה הוא (לא רק בוקר, אלא) כבר חצות היום (דאלף הששי)¹²³, וכיון שכן, בודאי שצריכה לבוא הגאולה האמיתית

(119) ראה לקו"ת דרושי סוכות עה, ג. ובכ"מ.

(120) מכתב י"א ניסן שנה זו (תש"נ).

(121) תבוא כט, ג.

(122) ראה בארוכה מכתב הנ"ל.

(123) ולכמה דעות - שנת ה'ת"ק היא חצות היום, ושנת ה'תש"נ היא שעה שלישית אחר חצות, בסמיכות ממש לכניסת „יום שכולו שבת" (ראה סה"ש תש"נ ח"א ע' 254 ואילך ס"ח"ט).

ונקרא „האזרחי“, שקאי על אברהם אבינו⁹⁸, „אחד ה' אברהם"⁹⁹, שפתח הצינור דמס"נ לכל ישראל¹⁰⁰. והפירוש ד„משכיל לאיתן האזרחי“ - ש„איתן יש לו משכיל (מקור השכל, והוא לשון מפעיל¹⁰¹), מה שע"י כח המשכיל הוא האזרחי, מזריח לכל הכחות והחושים"¹⁰².

ועפ"ז מובן הקשר והשייכות להתחלת וסיום המזמור - שהכח לעבודה ב„סוף מעשה“ במעמד ומצב ד„אשר חרפו עקבות משיחך“, הוא, מצד ההתקשרות העצמית דישׂאל עם הקב"ה, בחי' איתן האזרחי, שבח' זו מתגלית בזמן הגלות, ובפרט בחושך כפול ומכופל שבסוף הגלות, „סוף מעשה“, שאז מאיר ומתגלה בכאו"א מישראל כח המס"נ¹⁰³, ובאופן שחודר בכל מציאותו, „מזריח בכל הכחות והחושים“.

ועוד ועיקר - שע"ז מגלים קין הגאולה¹⁰⁴, כמ"ש בהמשך המזמור „כרתי ברית לבחירי¹⁰⁵ נשבעתי לדוד

98 ראה ב"ב טו, א. זח"א רל, ב. פרשי עה"פ.

99 יחזקאל לג, כד.

100 ראה סה"מ מלוקט ח"א ע' קפה. וש"נ.

101 מאמרי אדהאמ"צ שם.

102 קונטרס לימוד ההסודות ע' 6.

103 ראה סה"מ מלוקט ח"ג ע' קכג, וש"נ.

104 להעיר מהשייכות דגאולה ל„יום עשתי עשר יום נשיא לבני אשר“ (שבו מתחילים אמירת מזמור זה) - „אשר נקרא שמו לשם גאולתן של ישראל“ (כנ"ל ס"ד). וראה גם לקוטי לוי"צ אג"ק ע' טיט.

105 להעיר מהשייכות לענין הבחירה שבקרבו של אשר ש„הקריב קרבנו ע"ש הבחירה שבחר הקב"ה בישראל מכל האומות“ (כנ"ל ס"ד).

106 פסוק ד.

107 „מצאתי“ דייקא, דכיון שקין הגאולה הוא חתום וסתום, התגלותו היא באופן של מציאה.

108 להעיר מהשייכות ל„נשיא לבני אשר“ - „מאשר שמונה להמו“.

109 פסוק כא.

110 ולהעיר, שע"פ האמור לעיל (בהערות שלפנ"ז) השייכות דמזמור פ"ט ל„נשיא לבני אשר“, יש לבאר ההמשך במזמור שלאח"ז, מזמור צ', ל„נשיא לבני נפתלי“ - כי, התחלת המזמור „תפלה למשה“ הוא ענינו של נפתלי, וסיומו „ויהי נועם גו' ומעשה ידיו כוננה“, שבו מודגשת מעלת עבודת המטה דוקא, „סוף מעשה“ (כנ"ל ס"ג).

ויש לומר, שלאחרי סיום הגלות במזמור פ"ט מתחילה במזמור צ' תקופה חדשה - התקופה שלאחרי הגאולה* (כמובן גם מהמשך המזמורים - „מזמור שיר ליום השבת“ (מזמור צב), „ליום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים“ (תמיד בסופה), והתחלתה בענין התפלה „תפלה למשה“), החיבור וההתאחדות עם הקב"ה בכבודו ובעצמו** בתכלית השלימות, שכן לאחרי כל העילויים שלפנ"ז ניתוסף עילוי גדול יותר שבאין ערוך***.

* ומרומן גם במספרו של המזמור - צדיק - שמתגלה אצל כל בני השלימות ד„עמך כולם צדיקים“ בפועל ובגלוי.

** ע"ד הלשון בהגדה של פסח (שנוהגים לומר גם בשבת הגדול) - „הקב"ה בכבודו ובעצמו“, וידוע פ"י כ"ק אדנ"ע ש„בכבודו ובעצמו“ קאי על מלכות דא"ס ועצמות דא"ס שלפני הצמצום (ראה סה"מ אנת"ר ע' עה. המשך תער"ב ח"ב ע' תתקכד. סה"מ תער"ב ע"ז ע' סז).

*** וע"ד פתגם כ"ק אדנ"ע בנוגע לעבודה דמחרת יוה"כ - „איצט דארף מען ערשט תשובה טאן“ (הובא ונתבאר בלקו"ש ח"ד ע' 400. ועוד).

לבוא בכל עת, ה"ז באופן שהעמיד משפיע ומשנה את ההוה, שההנהגה בהוה נקבעת בהתאם למצב העתיד.

ומזה מובן גם בנוגע להיחס לגאולה העתידה לבוא והשפעתה על זמן הזה:

אילו ה' הקץ ידוע - אזי היחס להגאולה ה' כמו לדבר השייך לעתיד שאינו פועל שינוי (כ"כ) בזמן ההוה; משא"כ כשהקץ אינו ידוע, וביחד עם זה, יודעים בוודאות שיכול להיות בכל רגע ומצפים שיהי' ברגע זה - אזי היחס להגאולה הוא כמו לדבר השייך להוה, היינו, שההנהגה בהוה היא באופן המתאים למעמד ומצב דגאולה העתידה, דכיון שהגאולה יכולה לבוא תיכף ומיד ממש, הרי, בכל רגע ורגע צריכים להיות מוכנים להגאולה.

ובסגנון אחר קצת - שנעשה החיבור דגלות עם גאולה, שבזמן הגלות עומדים מוכנים להגאולה, ולא עוד אלא שמהפכים הגלות לגאולה, שהאותיות ד„גולה“ מתהפכות להיות חלק מ„גאולה“ (עי"ז שממשיכים בהם האל"ף, אלופו של עולם)⁶⁰, כיון שמתגלית בחי' הכי נעלית שלמעלה מגולה וגאולה שעל ידה נעשה החיבור ועד להפיכת גולה לגאולה.

ה. וענין זה מודגש במיוחד בדורנו זה ובתקופתנו זו:

דורנו זה הוא דור האחרון של הגלות - בסוף זמן הגלות, לאחרי שישנה כבר השלימות ד„מעשינו ועבודתנו כל זמן משך הגלות“, „סוף מעשה“, כולל גם

60 ראה ויק"ר ספ"ב. לקו"ת בהעלותך לה, ג. ובכ"מ.

70 שיחת שמח"ת תרפ"ט.

71 אג"ק שלו ח"ד ריש ע' רעט.

72 ע"ז ה, ריש ע"ב.

73 ח"א קלו, סע"ב - במדרש הנעלם.

74 תהלים צה, יו"ד.

75 שם, ז.

76 צח, א.

המזמור תהלים שאמירתו⁸¹ מתחילה „ביום עשתי עשר יום נשיא לבני אשר” בשנה זו – מזמור פ”ט⁸²:

בסיום מזמור פ”ט מדובר אודות סיום וגמר העבודה דזמן הגלות, „סוף מעשה” – „אשר חרפו אויבך ה’ אשר חרפו עקבות משיחך”⁸³, דקאי על העבודה בסוף זמן הגלות, „עקבות משיחך”⁸³ („סופי מלך המשיח”⁸⁴), שהירידה היא גדולה ביותר עד כדי כך שישנם אלה ש„חרפו עקבות משיחך”, תחתון שאין תחתון למטה ממנו, אשר הכוונה בזה היא כדי לברר גם התחתון שאין תחתון למטה ממנו.

וכיון ש„סוף מעשה במחשבה תחלה”, כאמור לעיל (ס”ב) שהכוונה דבירור התחתון („סוף מעשה”) היא בעצמותו ית’ („במחשבה תחלה”), לכן, ע”י העבודה דבירור התחתון שאין תחתון למטה ממנו שב„סוף מעשה” מתגלה קץ הגאולה שב„מחשבה תחלה”⁸⁵ – כמודגש בחתימת המזמור

81 ע”פ המנהג המקובל מהבעש”ט לומר בכל יום מזמור תהלים המתאים למספר שנותיו (אג”ק אדמור” מהוריי”צ ח”י ע’ נג. וש”נ).

82 בבא לקמן – ראה גם קובץ י”א ניסן שנת הפ”ט (קה”ת, ברוקלין, תש”ג).

83 פסוק נב.

84 פרש”י עה”פ.

85 ודוגמתו בגאולה מצרים שהתחלתה בשבת הגדול שבו „היתה התחלת הגאולה והנסים” (שו”ע אדה”ז או”ח סת”ל ס”ב) – הנס ד, למכה מצרים בבכוריהם (שו”ע אדה”ז שם ס”א), שבו מודגשת הפעולה בבירור בכורי מצרים, התוקף דמצרים, תחתון שאין תחתון למטה ממנו.

ועפ”ז יש להוסיף בביאור טעמו של רבינו הזקן שמביא רק נס זה, ולא הנסים שנעשו

ב„ברוך ה’ לעולם אמן ואמן”⁸⁶, „ראה המשורר ברוח הקודש ביאת המשיח על כן נתן תודות לשם”⁸⁷.

ויש להוסיף, שבפסוק „ברוך הוי לעולם אמן ואמן” נרמז גם תוכן העבודה שב„סוף מעשה” שע”ז מתגלה קץ הגאולה שב„מחשבה תחלה” – שממשיכים (ברוך מלשון המשכה⁸⁸) הגילוי דשם הוי’ בהעלם (עולם מלשון העלם⁸⁹) והסתר דחושך הגלות, ועד שמנצחים חושך הגלות, כמרמזו ב„אמן” שמורה על נצחון המלחמה⁹⁰, ומורה גם על „קיום הדבר ואמיתותו”⁹¹, ומוסיף „(אמן) ואמן”, „כפל”⁹² הדבר לחיזוק⁹¹, שמדגיש תוקף הנצחון

לישראל (ראה בארוכה לקו”ש חל”ז ע’ 7 ואילך. וש”נ) – כדי להדגיש שהגאולה קשורה עם העילוי דבירור התחתון דוקא.

86 להעיר גם מיל”ש עמוס בסופו (רמזו תקמט) „אם ראית דור אחר דור מחרף צפה לרגליו של משיח, ומאי טעמא, אשר חרפו אויבך ה’ אשר חרפו עקבות משיחך, ומה כתיב בתרי” ברוך ה’ לעולם אמן ואמן” (וראה גם שיחת כ”ק אדנ”ע שמח”ת תרס”א* נדפסה בלקו”ד ח”ד תשפז, ב ואילך. ועוד) בקשר לישיבת תומכי תמימים, שתלמידיו יוצאים למלחמת בית דוד, עד שפועלים התגלות וביאת דוד מלכא משיחא).

87 פ”י הראב”ע עה”פ.

88 תו”א מקץ לו, ג. ובכ”מ.

89 לקו”ת שלח לו, ד. ובכ”מ.

90 ראה נזיר בסופה. וש”נ.

91 חדא”ג מהרש”א לסנהדרין קי, סע”ב.

92 להעיר גם מהשייכות ד, כפל” לגאולה (ראה יל”ש ר”פ לך לך (רמזו סד). אוה”ת לך לך עדרת, א. סה”מ תרכ”ז ע’ טו ואילך. תר”ל ע’ ט’ ואילך).

(* ולהעיר, שבשנה זו (שמח”ת תש”ו) מלאו פ”ט שנה לאמירת שיחה זו.

באופן נצחי – גאולה שאין אחרי גלות⁹³ (דכיון שכבר נתברר התחתון שאין תחתון למטה ממנו, בטלה האפשרות לענין של גלות).

והכח לזה מבואר בהתחלת המזמור – „משכיל לאיתן האורחי”⁹⁴:

מבואר בדרושי חסידות ש„איתן הוא עצם הנשמה שדבוקה בהעצמות חלק אלקה ממעל”⁹⁵, ונקרא „האורחי”, „מלשון אורח הארץ שיש בכל אחד ואחד בחי” זו מאז מעולם כי ישראל עלו במחשבה”⁹⁶, „מחשבה תחלה”⁹⁷, וענינו בעבודה – „איתן הוא התוקף דנשמה הבא בגילוי בהכח דמס”נ”⁹⁸,

93 מכילתא בשלח טו, א. הובא בתוד”ה ה”ג ונאמר – פסחים קטז, ב.

94 להעיר שב„משכיל לאיתן האורחי” מרומז גם החיבור דעבר הוה ועתידי (כיון שהגאולה היא מבחי’ שלמעלה מהגדרים העולם וגילוי, ובמילא גם למעלה מגדרי התחלקות הזמן, כנ”ל ס”ו) – כי, נוסף על הפירוש ד„אורחי”, „מלשון אורח הארץ, שיש בכל אחד בחינה זו מאז מעולם”, בלשון עבר, יש גם הפירוש ד„אורחי” בלשון עתיד, „שעתיד להורח”, „ושני הפירושים אמת שלעתיד יורח ויאר בחינה זו בגילוי בכל אחד מישראל” (לקו”ת ר”פ ראה), היינו, ש„עיקר גילוי זה יהי לע”ל כבודע, אמנם גם עתה (בהורה) הוא זורח ומאיר כו” (סה”מ תרפ”ה ע’ סא).

95 קונטרס לימוד החסידות ע’ 5.

96 לקו”ת שם.

97 ראה גם מאמרי אדהאמ”צ (דברים כרך ב’ ע’ שע ואילך) ש„עלו במחשבה היינו, במו”ס, כי הרצון נקרא מחשבה . . . ויש רצון המלוּבש במחשבה וחכמה ויש רצון הפשוט שלמעלה מן החכמה ונק’ מוחא סתימאה, רצון שתום ונעלם בעולם עצמות אוא”ס . . . ישראל כבר עלו במו”ס הנ”ל ובשבילם נמשך כל ההשתלשלות דאבי”ע כארז”ל במי נמלך בנשמותיהם של צדיקים, כידוע דסוף מעשה עלה במו”ס הנ”ל”.